

Sag C-339/23**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

30. maj 2023

Forelæggende ret:

Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich (Polen)

Afgørelse af:

28. april 2023

Sagsøger: Horyzont Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz
Inwestycyjny Zamknięty**Sagsøgt:**

LC

Hovedsagens genstand

Sagsøgeren har nedlagt påstand om, at sagsøgte LC tilpligtes at betale sagsøgeren 41 177,24 PLN (ca. 8 761 EUR) med lovbestemte renter for forsinket betaling som følge af manglende tilbagebetaling af en forbrugerkredit.

Genstand og retsgrundlag for anmodningen om præjudiciel afgørelse

Fortolkning af artikel 8 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF

Artikel 267 i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde

Præjudicielt spørgsmål

Skal artikel 8 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF fortolkes således, at den i denne bestemmelse angivne forpligtelse, der påhviler kreditgiveren, til at vurdere forbrugerens (kredittagerens) kreditværdighed er tilsvarende med de andre forpligtelser som omhandlet i det nævnte direktiv (navnlig med oplysningspligterne som omhandlet i direktivets artikel 10 ff.), således at sanktionerne, som direktivets artikel 23 henviser til, ikke kan være forskellige, dvs. ikke kan medføre forskellige retsvirkninger afhængigt af, hvilken forpligtelse der er blevet tilsidesat?

Anførte EU-retlige forskrifter

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF: artikel 8, stk. 1 og 2, artikel 23

Anførte nationale forskrifter

Kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 r. (lov af 23.4.1964, den civile lovbog, herefter »den civile lovbog«): artikel 58, stk. 1, 2 og 3, artikel 481, stk. 1, 2, 2¹, 2², 2³ og 2⁴

Kodeks postępowania cywilnego z dnia 17 listopada 1964 r. (lov af 17.11.1964, den civile retsplejebog, herefter »den civile retsplejebog«): artikel 505⁴

Ustawa o kredycie konsumenckim z dnia 12 maja 2011 r. (lov af 12.5.2011 om forbrugerkreditter, herefter »forbrugerkreditloven«): artikel 9, stk. 1–4, artikel 30, stk. 1, artikel 31, stk. 1 og 2, artikel 32, artikel 33, artikel 45, stk. 1–5

Ustawa prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 r. (lov af 29.8.1997, bankloven, herefter »bankloven«): artikel 70, stk. 1 og 2, artikel 78a

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 Den 28. september 2017 indgik sagsøgte LC (forbrugeren) med Nest Bank S.A. i Warszawa en aftale om et konsolideringslån med en hovedstol på 49 148,06 PLN (10 457 EUR).
- 2 I henhold til kreditaftalen forpligtede sagsøgte sig til at tilbagebetale det lånte beløb i 60 lige store månedlige afdrag inden den 3. oktober 2022 og til at betale en såkaldt provision for oprettelse af lånet på 7 323,06 PLN (ca. 1 558 EUR), samt til at tilbagebetale 8 365 PLN (1 779 EUR) i rente for at få stillet beløbet til rådighed på 9,9% (til variabel rente) på årlig basis.

- 3 En del af det til sagsøgte ydede lånebeløb blev bestemt til indfrielsen af en anden kredit. Den øvrige del blev bestemt til forbrug.
- 4 Det blev i kreditaftalen forklaret, at det »samlede kreditbeløb« udgjorde 33 460 PLN, »samlede omkostninger ved lånet« udgjorde 29 113,16 PLN og det »samlede beløb, der skal betales« udgjorde 62 573,16 PLN. Månedlige afdrag, som sagsøgte var forpligtet til at betale, udgjorde 1 042 PLN (ca. 221 EUR).
- 5 Ved aftalens indgåelse var sagsøgte pensionist og havde i øvrigt en deltidsbeskæftigelse. Det fremgår af kreditaftalen, at sagsøgte oplyste, at hendes månedlige nettoindkomst i gennemsnit udgjorde 1 755,62 PLN (ca. 373 EUR), mens hun på dette tidspunkt samtidig afbetalte på en anden kredit, hvis afdrag var på 320 PLN (ca. 68 EUR).
- 6 Der var ikke i kreditaftalen stillet nogen form for sikkerhed for afbetaling af kreditten.
- 7 Som følge af misligholdelse fra sagsøgtes side med betaling af afdrag udtog kreditgiveren en stævning med betalingspåstand mod sagsøgte. Senere er sagsøgeren trådt i kreditgiverens sted i henhold til en aftale om overdragelse af fordringen.
- 8 Retten i første instans gav sagsøgeren medhold i søgsmålet og udstedte et betalingspåkrav.
- 9 Sagsøgte har rejst indsigelse mod betalingspåkravet og har nedlagt påstand om, at fuldbyrdelse udsættes, subsidiært at betaling af gælden jf. betalingspåkravet sker i rater.
- 10 Under sagens forløb har sagsøgte betalt en del af kreditbeløbet, i alt 25 928 PLN (ca. 5 516 EUR).

De væsentligste argumenter, der anføres af hovedsagens parter

- 11 I et retsmøde den 16. juni 2020 redegjorde sagsøgte for sine anbringender og gjorde gældende, at kreditgiveren ikke havde foretaget en vurdering af hendes kreditværdighed ved aftalens indgåelse. Endvidere rejste hun andre indsigelser med hensyn til en urimelig karakter af aftalebestemmelserne.
- 12 Sagsøgeren har delvis trukket søgsmålet tilbage, navnlig for så vidt angår de under sagens forløb indbetalte beløb. I det øvrige omfang har sagsøgeren holdt fast ved påstanden om betaling af hovedstol og lovbestemte renter for forsinket betaling.

Kortfattet begrundelse for forelæggelsen

- 13 I lyset af artikel 8, stk. 1, i direktiv 2008/48 og 28. betragtning til direktivet er kreditgiveren, inden kreditaftalen indgås, forpligtet til at vurdere forbrugers

kreditværdighed, navnlig på grundlag af fyldestgørende oplysninger, der indhentes hos forbrugeren. Denne forpligtelse, der også findes i forbrugerkreditlovens artikel 9, bidrager til gennemførelsen af direktivets almindelige målsætninger om at sikre, at alle forbrugere i Unionen nyder samme høje grad af beskyttelse af deres interesser, og til at lette indførelsen af et velfungerende indre marked for forbrugerkredit.

- 14 De øvrige byrder, der påhviler kreditgiverne, navnlig oplysningspligterne som omhandlet i det pågældende direktivs artikel 5 og artikel 10, bidrager til gennemførelsen af disse formål.
- 15 I lyset af Domstolens praksis er vurderingen af kredittagerens kreditværdighed, ligesom forpligtelserne angående de forudgående og ledsagende oplysninger i forbindelse med indgåelsen af en aftale af afgørende betydning for forbrugeren (jf. dom af 21.4.2019, Radlinger, C-377/14, ECLI:EU:C:2016:283, præmis 61 og 64, af 10.6.2021, Ultimo Portofolio Investment (Luxembourg), C-303/20, ECLI:EU:C:2021:479, præmis 29, og af 5.3.2020, OPR-Finance s. r. o., C-679/18, ECLI:EU:C:2020:167, præmis 21).
- 16 Som det fremgår af det samlede bevismateriale tilsidesatte banken sin forpligtelse til at vurdere [forbrugerens] kreditværdighed. Det er den forelæggende rets opfattelse, at sagsøgte ikke opfyldte betingelserne for at få bevilget en kredit, fordi hun ingen kreditværdighed havde. På baggrund af en sammenligning mellem sagsøgtes samlede månedlige indtægter og den byrde, som betalingen af et månedligt afdrag medførte, kan det lægges til grund, at betalingen af det månedlige afdrag stiller forbrugeren i en situation, hvor hendes grundlæggende, livsvigtige, eksistentielle behov er truet. Sagsøgtes dårlige økonomiske situation havde ikke en foreløbig karakter.
- 17 I henhold til artikel 23 i direktiv 2008/48 fastsætter medlemsstaterne regler for sanktioner for overtrædelse af de nationale bestemmelser, der er vedtaget i medfør af dette direktiv, og træffer alle nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de iværksættes. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.
- 18 I forbindelse med gennemførelsen af direktiv 2008/48 har den polske lovgiver ikke indført passende sanktioner for overtrædelse af forpligtelsen til at vurdere kreditværdighed af en forbruger, der vil optage en forbrugerkredit. Som det fremgår af Domstolens dom i sag C-303/20 er de sanktioner, der fremgår af artikel 138c i kodeks wykroczeń (lov om overtrædelser af mindre alvorlig karakter), utilstrækkelige. Denne betragtning om utilstrækkelighed gør sig også gældende i forhold til forbrugerkreditloven og bankloven.
- 19 Der findes i den polske civilretlige lovgivning en række foranstaltninger, der giver mulighed for at anvende sanktioner for overtrædelse af bestemmelser inden for privat ret. En af foranstaltningerne er forbrugerkreditlovens artikel 45, hvorefter der anvendes en sanktion i form af en såkaldt gratis kredit bl.a. for tilsidesættelse

af de oplysningsforpligtelser, som påhviler kreditgiveren over for forbrugeren. Denne bestemmelse finder dog kun anvendelse på de i bestemmelsen specifikt angivne tilfælde af tilsidesættelser og finder ikke anvendelse på tilsidesættelse af forpligtelsen til at vurdere forbrugernes kreditværdighed.

- 20 Ifølge den dominerende holdning i den hidtidige praksis fra de polske domstole udgør tilsidesættelse af forpligtelsen til at undersøge kreditværdighed, jf. forbrugerkreditlovens artikel 9, ikke grundlag for at drage nogen retlige konsekvenser, der kunne påvirke det aftaleretlige forhold mellem parterne. På baggrund af Domstolens hidtidige praksis er denne holdning imidlertid uacceptabel.
- 21 Eftersom bestemmelsen i forbrugerkreditlovens artikel 45 ikke umiddelbart finder anvendelse på tilsidesættelse af forpligtelsen til at undersøge forbrugernes kreditværdighed, skal der først og fremmest søges andre bestemmelser, hvis anvendelse vil føre til at opnå et resultat, der er foreneligt med de målsætninger, der forfølges med direktiv 2008/45. En sådan bestemmelse kunne være den civile lovbogs artikel 58, hvoraf den strengeste sanktion fremgår, navnlig en retshandels ugyldighed. Den forelæggende ret er af den opfattelse, at denne bestemmelse også kan finde anvendelse i forbindelse med tilsidesættelse af forpligtelsen til at undersøge forbrugernes kreditværdighed.
- 22 Selv om det er op til medlemsstaternes skøn at vælge den pågældende sanktionsordning, skal den valgte ordning dog sikre gennemførelsen af de almindelige formål, der forfølges med direktiv 2008/48, som disse er nævnt i punkt 13 ovenfor.
- 23 Den forelæggende ret ønsker i denne forbindelse nærmere oplyst, hvorvidt de forpligtelser, der i henhold til artikel 8 og artikel 10 i direktiv 2008/48 påhviler erhvervsdrivende, såfremt disse forpligtelser skulle anses for tilsvarende, medfører, at de sanktioner, der anvendes af en medlemsstat, og som artikel 23 i direktiv 2008/48 henviser til, kan variere, afhængigt af hvilken art tilsidesættelse der er tale om.
- 24 Eftersom Domstolen i præmis [36] i dommen i sag C-303/20 har anført, i hvilket omfang den nationale ret kan udøve skøn for så vidt angår anvendelsen og især valget af en foranstaltning, der står i et rimeligt forhold til den konstaterede grovhed af tilsidesættelsen af forpligtelsen, vil det da være en berettiget konklusion, at denne foranstaltning skal være tilsvarende med de sanktioner, der er vedtaget for tilsidesættelse af andre forpligtelser, der fremgår af nationale regelsæt, der er vedtaget til gennemførelsen af direktiv 2008/48?
- 25 Hvis forpligtelsen som omhandlet i artikel 8 i direktiv 2008/48 (i forbrugerkreditlovens artikel 9 eller banklovens artikel 70) er blevet tilsidesat, kan den anvendte sanktion da være strengere eller mildere end den sanktion, der anvendes for tilsidesættelse af for eksempel oplysningsforpligtelserne i det omhandlede direktivs artikel 10? Er omfanget af det skøn, der udøves ved

vurderingen af, hvorvidt de sanktioner, der er vedtaget i en national lovgivning, er tilsvarende, alene op til medlemsstaterne, eller er det afledt af vurderingen af, hvorvidt de forpligtelser, der fremgår af direktivet, er tilsvarende?

- 26 Den omhandlede sag giver anledning til netop den ovennævnte tvivl. I tilfælde af, at der anvendes sanktionen efter den civile lovbogs artikel 58, bliver aftalen ugyldig, således at aftalens samtlige bestemmelser ophører og ikke længere er bindende for parterne. Sanktionen efter forbrugerkreditlovens artikel 45 medfører til gengæld ikke ugyldighed, men giver mulighed for, at forbrugeren tilbagebetaler kreditten uden at blive opkrævet debitorrenter og øvrige kreditomkostninger.
- 27 Som det i almindelighed er antaget i retspraksis omfatter sanktionen i form af gratis kredit ikke sanktioner vedrørende aftalt rente for forsinket betaling. Det betyder, at renter for forsinket betaling i henhold til forbrugerkreditlovens artikel 45 skal beregnes i henhold til aftalen (og i så fald vil udgøre 24,50% pr. år), mens fremgangsmåden for beregning af renter for forsinket betaling i tilfælde af sanktionen efter den civile lovbogs artikel 58, vil fremgå af loven (og renter i så fald vil udgøre 12,25% pr. år).
- 28 Den forelæggende ret har samtidig anført, at der ikke i den hidtidige praksis fra Domstolen er rejst spørgsmålstejn ved effektivitet, proportionalitet eller afskrækkende virkning af nogle af disse sanktioner med hensyn til betingelserne i artikel 23 i direktiv 2008/48.
- 29 Det skal dog understreges, at de tilfælde af anvendelsen af disse sanktioner, som er blevet forelagt for Domstolen, angår de nationale ordninger i forskellige medlemsstater, der udnytter deres autonomi i denne henseende. Skal en sådan differentiering af sanktioner inden for rammerne af en national lovgivning i en medlemsstat anses som acceptabel i lyset af artikel 23 i direktiv 2008/48, når de i direktivet omhandlede forpligtelser skal vurderes som tilsvarende, dvs. som har samme rang og som gennemfører de samme formål?
- 30 Med henblik på at sikre, at sanktionerne er forenelige med de i artikel 23 i direktiv 2008/48 angivne kriterier, er den forelæggende ret nødt til at tage i betragtning, at den aktuelle retlige tilstand hverken er tilstrækkeligt præcis eller klar, og at forudsætningerne for at gennemskue tilstanden hos en gennemsnitlig forbruger, der ikke har en juridisk uddannelse, er mildt sagt utilstrækkelige.
- 31 Sameksistensen af flere sanktioner i den nationale lovgivning medfører ikke alene, at retsgrundlaget for at rejse krav i medfør af EU-lovgivning bliver uklart og upræcist, hvilket fører til, at deres effektivitet er begrænset (effet utile), men også, at der indføres en opdeling af hensyn til proportionalitet blandt sanktioner for tilsidesættelse af forpligtelser, der alle fremgår af én EU-retlig retsakt, navnlig direktiv 2008/48.
- 32 Efter modtagelsen af Domstolens besvarelse vil den forelæggende ret få viden om, hvorvidt differentiering af sanktionerne (i den ovennævnte forstand) er acceptabel i tilfælde af tilsidesættelse af forpligtelser, der fremgår af direktiv 2008/48. Den

forelæggende ret vil dog understrege, at den ikke ønsker oplysninger om, hvilken bestemmelse i den nationale lovgivning der skal anvendes, men – hvis Domstolen finder det passende – Domstolens fortolkning af EU-lovgivningen i den ovenfor angivne henseende.

- 33 Domstolen har ikke tidligere truffet afgørelse vedrørende de med det præjudicielle spørgsmål rejste problemstillinger. Spørgsmålets besvarelse vil have en direkte indflydelse på den afgørelse, der skal træffes i hovedsagen, dvs. på vurderingen af, hvilke retsvirkninger af bankens tilsidesættelse af forpligtelsen til at vurdere forbrugerens kreditværdighed der er passende (herunder under hensyntagen til kriterierne i artikel 23 i direktiv 2008/48), især med hensyn til retsvirkningernes effektivitet, proportionalitet og afskrækkende virkning.

ARBEJDSDOKUMENT